

ANÀLISI BIOGEOGRÀFICA DE LA FLORA DE LES MUNTANYES DE PRADES

Pau Magrané Dolcet. Grau de Biologia Ambiental. Universitat Autònoma de Catalunya

Introducció

- L'anàlisi florístic d'una determinada zona ens permet conèixer la singularitat, raresa i diversitat florística d'un determinat territori.
- Aquest coneixement constitueix un element essencial per a poder desenvolupar estratègies de gestió i conservació.

L'objectiu de l'estudi és realitzar una anàlisi de la representació dels diferents elements biogeogràfics i atributs biològics de la flora vascular de les Muntanyes de Prades.

Aquesta zona és un refugi per a espècies molt rares i de notable interès biogeogràfic (algunes d'elles endèmiques) en el context del nord-est ibèric.

Muntanyes de Prades

- Les Muntanyes de Prades, amb una extensió total d'un 260 km², són un conjunt de relleus situats dins la Serralada Prelitoral Catalana, al nord de la província de Tarragona.
- La presència d'espècies típiques mediterrànies (proximitat al mar), amb convivència amb altres de requeriments pirinencs o eurosiberians (altituds de fins a 1202 msnm), determina una gran biodiversitat.

- L'extens ventall d'hàbitats, amb zones calcàries i silícies, zones culminars oromediterrànies i un mosaic vegetal heterogeni, fa que sigui de les zones amb més biodiversitat de la zona catalànica.

Materials i mètodes

- S'ha analitzat, per a cada tàxon, la forma vital segons la classificació de Raunkjaer, el tipus d'hàbitat, de substrat i l'element biogeogràfic i la família a la qual pertanyen per tal de tenir una bona caracterització de la flora.
- Aquestes anàlisis s'han realitzat per a quatre situacions diferents: tota la flora, la flora oròfila (tota aquella que trobem a més de 1.000 msnm), la flora endèmica (o subendèmica) i la flora al·lòctona. Això ens permet veure, si els diferents patrons que modulen la distribució de la flora varien depenent de les característiques de la pròpia flora.
- En total s'ha realitzat l'anàlisi de 1.268 tàxons de plantes vasculares, dels quals 961 es poden trobar en ambients oròfils, 71 són al·lòctons i 13 són endèmics (1 endèmic i 12 subendèmics).

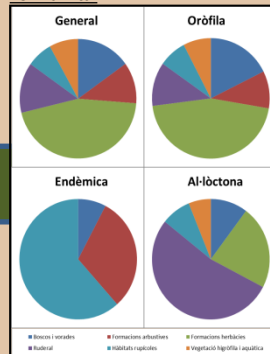
D'esquerra a dreta, *Delphinium bolosii* (únic endemisme estricte de les Muntanyes de Prades), *Quercus pyrenaica* (únic bosc a Catalunya), comunitats oromediterrànies de *Erinacea anthyllis*, i *Knaulia rupicola* (subendèmica)

Resultats i discussió

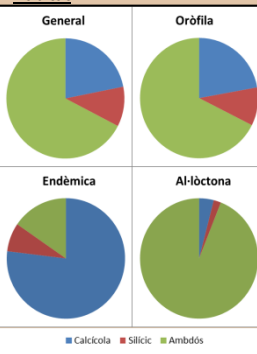
- Els hemicriptòfits són dominants en zones de muntanya i els teròfits a les zones més àrides del mediterrani. A les Muntanyes de Prades es barregen les dues situacions.
- En endemismes la dominància de hemicriptòfits i camèfits va lligada a plantes petites i longeves, amb poblacions estables i amb taxes de reclutament i de mortalitat molt baixes.
- En al·lòctons, la dominància dels teròfits marca que són oportunistes i tenen un gran grau d'adaptabilitat.

- Tant en flora general com oròfila veiem una distribució acord amb les característiques del massís, que compta amb els dos tipus de sòls.
- Els endemismes, concordant amb la resta de massissos catalans, tenen més representants calcícoles.
- La flora al·lòctona no té especificitat, ja que són espècies d'ampli espectre ecològic.

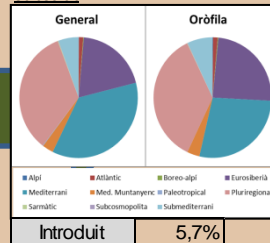
Forma vital

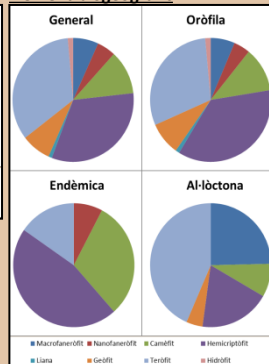
Hàbitat

Substrat

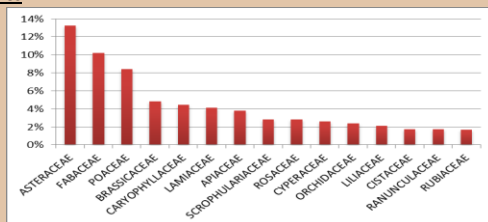
Element biogeogràfic

- Les espècies endèmiques es troben en hàbitats de més pendent, amb més cobertura rocosa. S'han assenyalat diversos motius com l'estabilitat dels hàbitats tant a nivell de successió vegetal com la limitació a patir perturbacions antròpiques o la menor pressió d'herbívors
- A les Muntanyes de Prades, els endemismes segueixen el patró general d'Europa, trobant-se 61,5% en hàbitats rupícoles i el 30% en formacions arbustives.

- Hi ha un clar canvi d'ambient entre les zones baixes i la part més elevada de les Muntanyes de Prades, sobretot marcat per un notable augment de la flora eurosiberiana i una disminució de la mediterrània en la vegetació oròfila.
- Pel que fa les espècies introduïdes o al·lòctones, tenim un valor per sota del 7% de Catalunya (2005) i molt inferior al 13% (2001)
- Una de les entrades més importants de vegetació al·lòctona són la flora de jardineria. El fet que no es trobin nuls urbans grans ni urbanitzacions a l'interior de les muntanyes pot ser la causa més probable d'aquestes dades.

Famílies

- Les famílies dominants es tracten de grups molt diversificats, formades sobretot per plantes herbàcies que han assolit un gran èxit evolutiu.
- L'índex de cistàcies de Prades (1,75%), ens mostra el seu alt grau de mediterraneïtat en comparació a altres massissos muntanyencs catalans, com el Massís dels Ports (1,29%) o el Massís del Montseny (1%), però no arriba a valors de serralades més plenament mediterrànies com la Sierra de María-Los Vélez d'Almería (2,3%).
- L'índex de pteridòfits, que marca el grau d'humiditat, comparat amb el del Montseny (2,38%) o el dels Ports (2,18%), mostra un grau d'humiditat molt més baix.
- La desaparició d'element mediterrani com *Chamaerops humilis* i la disminució de la família de les euforbiàcies, també mostra aquest clar component eurosiberià i mesòfil de les zones oròfiles de Prades.

Conclusions

- Les Muntanyes de Prades que són una zona d'impàs entre la vegetació més mediterrània de la Península i els trets més continentals dels grans massissos ibèrics (serralades Bètiques).
- Aquestes característiques de mediterraneïtat i continentalitat no es troben barrejades de forma homogènia, sinó que hi ha una clara diferenciació entre les zones baixes de les Muntanyes de Prades i les zones més elevades.

Orchis sulphurea, les úniques poblacions de Catalunya, a Prades